

samhandling, og dette perspektivet drukner lett i den gjennomgående vekt på smerter.

Dette er en faglig sterk innføringsbok i de to hovedområdene smerter og skader og sykdommer i nervesystemet og kan anbefales både i grunnutdanningene og i de spesialistutdanningene der dette står sentralt. En innføring i rehabiliteringsmedisin som fag fordrer annen litteratur i tillegg.

Lena Lande Wekre

Sunnaas sykehus

TRS kompetansesenter for sjeldne diagnoser

Detaljert kokebok for veiledning i allmennmedisin

Paulman PM, Paulman AA, Harrison JD et al, red.

Precepting medical residents in the office

116 s, tab, ill. Oxon: Radcliffe, 2006.

Pris GBP 30

ISBN 978-184619-102-2

På tross av enkel layout og beskjedne størrelse tar man her mål av seg til å dekke alle sider ved veiledning av kandidater i allmennmedisin. Dette er en bok skrevet for amerikanske forhold, og dens eksplisitte mål-

gruppe er veiledere for 1.–3.-årskandidater (residents) i amerikanske allmennpraksiser. De fem redaktørene, derav tre professorer ved Department of Family Medicine, University of Nebraska College of Medicine, har fått med seg 25(!) medforfattere, de fleste av disse er også professorer.

Det er 25 kapitler i tre seksjoner, med overskriftene *The resident and teaching techniques*, *The teacher and the learning environment* og *Teaching at the next level*. Under disse serveres det så kortfattede kapitler om alle tenkelige sider ved veiledningsvirksomhet – fra praktiske detaljer som planlegging av bespisning, klesvask og transport til mer omfattende emner som etikk, feilbehandling, undervisning av vanskelige kandidater og det å forberede lokalmiljø og praksis på kandidaten.

Bokens udiskutable styrke er dens grundighet og praktiske orientering. For undertegnede, som er veileder i allmennmedisin og praksislærer for sisteårsstudenter fra Bergen, ga den mange nyttige påminnelser. Den er også så konkret og jordnær at den egner seg som håndbok i håndtering av dilemmaer og vanskelige situasjoner.

Men for et norsk publikum er styrken også svakheten. Med en så konkret og til dels stikkordpreget form blir innretningen på amerikanske forhold svært tydelig. For norske veiledere og praksislærere vil mye

av det som er bra i denne allerede være dekket i veilederutdanningen og (i hvert fall for praksislærere tilknyttet Universitetet i Bergen) de årlige praksislærerkursene. Det er også nylig laget en nettbasert håndbok for veiledere i allmennmedisin (1). Jeg tror likevel det vil kunne være et marked for en liknende bok på norsk. Det økte antallet turnusleger og forskrift om veiledet tjeneste fra 1. 1. 2006 gjør at stadig flere kolleger kommer i en veilederrolle. Men denne boken er nok mest for spesielt interesserte.

Torgeir Gilje Lid

Eiganes legekontor
Stavanger

Litteratur

1. Johannessen LB. Unik norsk konsept. Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 3348.

Kognitiv terapi ved spilleavhengighet

Hansen M, Skjerve R.

Game over

Selvhjelpsbok for spilleavhengige. 176 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2006.

Pris NOK 250

ISBN 978-82-05-35194-3

Game over henvender seg til spilleavhengige, pårørende, behandlere og andre interesserte. Det er en systematisk og velredigert bok. Språket er presist og lett tilgjengelig, og kasuistikkene, skjemaene og figurene

er oversiktlige og gjennomarbeidet. Dette er blitt en god innføring i kognitiv terapi ved spilleavhengighet som med utbytte kan leses av alle målgrupper.

Første del beskriver spilleavhengighet og konsekvenser av spilleavhengighet, også illustrert gjennom kasuistikker. Man får en innføring i hva pengespill er, en oversikt over forskjellige typer spill, en forklaring på hva som gjør at noen mister kontrollen over spillingen og en redegjørelse for kriteriene for diagnosen spilleavhengighet. Man kan teste seg selv og få bekreftet eller avkreftet om man er i faresonen. Til sist er det i denne delen en beskrivelse av hvordan endringsprosessene ut av avhengigheten arter seg. Andre del er en systematisk gjennomgang av den terapeutiske prosessen, illustrert med kliniske vignetter og spekket med kognitive skjemaer og hjelpemidler. Her vies det også plass til familie og venner og de utfordringene de står overfor. Til sist er det to kapitler om hvordan man kan vedlikeholde positive endringer og forebygge tilbakefall.

Spilleavhengighet er blitt et voksende samfunnsproblem – og et helseproblem som gir økt fare for andre psykiske lidelser og økt dødelighet. De metaanalysene som er gjort, viser at medikamentelle regimer ved spilleavhengighet kan være effektive og at psykologisk intervensjon gir gode resultater både på kort og på lang sikt.

Kognitiv atferdsterapi er den psykologiske behandlingsformen som er best dokumentert. Hovedingrediensene er kognitiv restrukturering, problemløsning, innøving av sosiale ferdigheter og innøving av tenkning og atferd som skal motvirke tilbakefall. I en behandlingssituasjon vil ofte pårørende og venner føle seg hjelpeløse og tilsidesatt. Her tar man hensyn til dette og har både i form og innhold inkludert denne gruppen, noe som øker anvendeligheten og kanskje også kan virke profylaktisk og preventivt.

Et kapittel om medikamentell behandling ved spilleavhengighet samt en oversikt over behandlingsresultater ville vært nyttig, men dette er heller et ønske enn en innsigelse.

Boken kan anbefales alle interesserte. Forfatterne har klart det mesterstykket å lage en fremstilling av problemet og behandlingsprosessen som passer for alle målgrupper – uten at det blir for teknisk eller overforenklet.

Fred Holsten

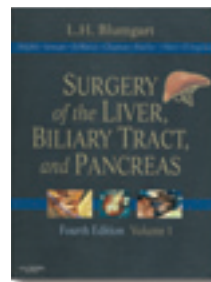
Institutt for klinisk medisin
Seksjon for psykiatri
Universitetet i Bergen

Ny utgave av referanseverk om lever- og galleveiskirurgi – og kirurgi i pancreas

Blumgart LH.

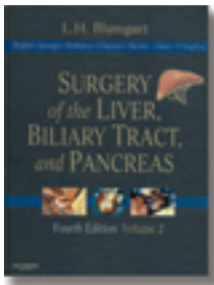
Surgery of the liver, biliary tract and pancreas

2 bd. 4. utg. 2 008 s, tab, ill. Philadelphia, PA: Saunders Elsevier, 2006. Pris USD 439
ISBN 978-1-4160-3256-4

I den foreliggende 4. utgave av L.H. Blumgarts velkjente og høyt verdsatte lærebok i lever- og galleveiskirurgi er nå pancreassykdommer tatt med. Dette tobindsverket fremstår derfor i enda

større grad enn tidligere som en komplett referanse på området. Nytt er også en vedlagt DVD med samtlige av figurene i elektronisk format (ppt, pdf og jpeg). I tillegg innholder den en rekke korte videoklipp, stort sett med beskrivelser av kirurgiske prosedyrer. DVD-en fungerer utmerket både på PC og Mac.

De fleste av Blumgarts sju medredaktører er, som han selv, fra Memorial Sloan-Kettering Cancer Center i New York. De andre er Jacques Belghiti fra Paris og Marcus Büchler fra Heidelberg, de

er i tillegg bidragsyttere til enkeltkapitler.

Strukturen i den nye utgaven er stort sett som tidligere. De fire første hovedkapitlene omfatter henholdsvis anatomi og patofysiologi, diagnostiske tilnærminger og pre- og postoperativ behandling. Så er det et kapittel om endoskopiske prosedyrer og intervensjonsradiologi. De neste 12 hovedkapitlene omhandler sykdommer og problemstillinger innen de organer som er tema for boken. Nytt er altså et eget hovedkapittel om pankreatitt og et eget kapittel om svulster i pancreas og om pancreasreseksjoner.

Hvert hovedkapittel inneholder en rekke underkapitler, til sammen 112, der diagnostiske eller terapeutiske problemer og utfordringer blir beskrevet. Enkelte kapitler er betydelig omredigert. Selv om det er mange bidragsyttere fra USA, er flere kjente navn fra sentre i Europa, Australia og Det fjerne østen også representert. Ingen av medforfatterne er fra Skandinavia.

Verket er trykt på godt papir og virker absolutt påkostet. Litt underlig er det derfor at man f.eks. i kapittel 69 bruker flere makrobilder av relativt dårlig kvalitet og i svart-hvitt for å illustrere ulike poenger ved hepatocellulært karsinom. Likeledes er det flere mikroskopibilder i svart-hvitt i et 34 siders langt kapittel om Budd-Chiaris syndrom, mens man f.eks. i kapittel 80 om leverreseksjoner har med en rekke gode fargebilder tatt peroperativt blant de mange informative illustrasjonene. Generelt sett er strektegninger, figurer, illustrasjoner fra ulike bildediagnostiske modaliteter og de mange tabellene av god kvalitet og til god støtte for en tekst som gjennomgående er lettlest og klar. Enkelte overlappinger i et stort verk som dette må man bære over med.

Referansene til hvert kapittel synes å være adekvate, og de er oppdatert frem til 2004. En god indeks på slutten av hvert bind er nyttig.

Dette er ikke noe man leser fra perm til perm, men som et særdeles omfangsrikt og nyttig referanseverk for alle som er involvert i pasienter med sykdommer i lever, galleveier og pancreas og som en kunnskapskilde for undervisning og formidling (svært verdifulle elektroniske ressurser på DVD) er det en gullgrube. Diagnostikk og behandling innenfor lever-, galleveis- og pancreassykdommer er i økende grad et flerfaglig teamarbeid. Den foreliggende lærebok vil derfor være aktuell og nyttig for

radiologer, gastroenterologer, patologer og onkologer. For kirurger innen gastroenterologi med interesse og ansvar for den aktuelle pasientgruppen bør 4. utgave av dette standardverket rage høyt på ønskelisten til det personlige bibliotek. For kirurgiske avdelinger er boken helt nødvendig. Selv om prisen er høy, får man vurdere om man har råd til å la være.

Jon Arne Søreide

Kirurgisk avdeling
Stavanger universitetssjukehus

Instruktivt hefte om tvangslidelser

Götestam KG, red.

Tvangslidelser

Informasjonshäfte om tvangslidelser. 106 s, tab, ill. Stavanger: Stiftelsen psykiatrisk opplysning, 2006. Pris NOK 75
ISBN 82-7786-185-0

Dette er tredje og nå helt omarbejdede versjon av et informasjonsskrift som første gang ble publisert av det samme forlaget i 1993. Redaktøren er professor i psykiatri, de fleste bidragsytterne for øvrig er psykologer, og alle er de virksomme som klinikere og forskere ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet og/eller St. Olavs Hospital i Trondheim.

Her beskrives forekomst og klinisk bilde ved forskjellige tvangstilstander – uimotståelige og tilsynelatende hensiktsløse tanker, ritualer og annen atferd som kan bli en vesentlig beskjeftigelse for dem som rammes og som i mange tilfeller også påvirker deres pårørende. Fenomener som vasketvang, sjekketvang, tvangstanke om å skade og magisk tenkning omtales og forklares. Samtidig forekomst av andre lidelser, som depresjoner og personlighetsforstyrrelser, og deres betydning for behandling og forløp beskrives også. Forfatterne samarbeider tett med brukerorganisasjonen Ananke-OCD Foreningen, og denne organisasjonens virksomhet samt nyttige telefonnumre og adresser til kontaktsteder er oppgitt.

Teksten illustreres med kliniske eksempler og øvelser slik at prinsippene for den psykologiske behandlingen blir relativt grundig forklart. Eksponering og responsprevensjon (ERP), også kalt kognitiv atferdsterapi, er den behandlingen som anses som mest virksom. Indikasjonene for valg av slik behandling, medikamentell behandling og kombinasjon av forskjellige terapeutiske tilnærminger gjennomgås på en oversiktlig måte.

Det som skjemmer er unødvendig mange gjentakelser, ortografiske feil, uteglemte ord og ufullstendig språk enkelte steder. Slik fremstår publikasjonen dessverre som noe uferdig.

På tross av disse siste innvendingene anbefales heftet som nyttig for pasienter, pårørende, helsepersonell av alle kategorier og ikke minst for leger, både i primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Med kyndig behandling er utsiktene til vesentlig symptomlindring eller helbredelse i dag langt bedre enn mange er klar over, og det er viktig å kunne gjenkjenne symptomene og atferden hos de mange som skjemmes og forsøker å skjule sin lidelse.

Stein Opjordsmoen

Institutt for psykiatri
Universitetet i Oslo

Bruk av tolk – det er vel greit?

Jareg K, Pettersen Z.

Tolk og tolkebruger – to sider av samme sak

162 s, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2006.

Pris NOK 210

ISBN 82-450-0448-0

Fullt så greit som det å få en eller annen til å tolke en pasient som snakker et fremmed språk, er det tydeligvis ikke. Hva en tolk brukes til er velkjent, men hvem som blir betegnet som «tolkebruger», var ikke klart for

denne anmelder tidligere. De to forfatterne tar for seg det omfattende feltet som ligger innenfor rammen av tittelen, som like gjerne kunne vært «Tolk og tolkebruger – to aktører for samme sak». Bokens viktigste budskap er beskrivelsen av hvor avgjørende samspillet mellom de to er for at man skal oppnå et vellykket resultat av tolkeprosessen.

Det er to hoveddeler med underkapitler – en generell del om tolking innen offentlig tjenesteyting og en del der man legger vekt på samspillet mellom aktørene og de utfordringer det innebærer, samt tolkens behov for rolleavklaring og avgrensning av tolkefunksjonen.

To hovedformer for tolking omtales – ord-for-ord-tolking (den «bokstavtro» formen) og den budskapsformidlende formen. Den sistnevnte stiller krav utover rene språkkunnskaper til tolken, som også må ha nødvendig kjennskap til ord og uttrykk som dekker forskjellige meninger samt den kulturelle kontekst de brukes i.

Det har vært tolkeutdanning ved Universitetet i Oslo siden midten av 1980-årene, fra 2003 i form av et bachelorstudium.